

Про протидію дезінформації

Презентація законопроекту

Міністерство культури,
молоді та спорту України

Київ,
Січень 2020

Як ми рухаємося

Листопад 2019

Перша
презентація
концепту
законопроекту

Січень 2020

Презентація
законопроекту

Лютий 2020

Публічне
обговорення
та внесення
відповідних змін
до законопроекту

Березень 2020

Внесення Урядом
законопроекту
на розгляд
Верховної Ради

Як ми рухаємося

Публічне обговорення та внесення відповідних змін до законопроекту

28 січня

Проведення стратегічного діалогу зі стейкхолдерами

лютий

Робочі сесії з вирішення проблемних питань законопроекту

до 28 лютого

Доопрацювання законопроекту та внесення на розгляд Уряду

Про що це

НЕДОСТОВІРНА ІНФОРМАЦІЯ – неправдиві відомості про осіб, факти, події та явища, яких не існувало взагалі або які існували, але відомості про них неповні або перекручені

ДЕЗІНФОРМАЦІЯ – недостовірна інформація з питань, що становлять суспільний інтерес, зокрема стосовно національної безпеки, територіальної цілісності, суверенітету, обороноздатності України, права українського народу на самовизначення, життя та здоров'я громадян, стану довкілля.

Дезінформацією не є: оціночні судження, в тому числі критичні; сатира та пародія; недобросовісна реклама.

Виклик #1

Чинне законодавство України не передбачає можливості звернення до суду з приводу розповсюдження дезінформації, за відсутності особи чиї права порушено. Жодна особа не наділена такими повноваженнями.

Відповідь на виклик **#1**

**Уповноважений
з питань інформації**

Уповноважений з питань інформації*

Призначається КМУ з кандидатів від МКМС, МЮ та Уповноваженого ВР з прав людини

Здійснює моніторинг інформаційного простору та реагує на заяви щодо поширення дезінформації

Звертається до поширювачів інформації із заявами про відповідь або про спростування дезінформації

Звертається до суду із заявами про обмеження доступу до інформації за відсутності вихідних даних розповсюджувача або відсутності реакції на його заяви

Фіксує та перевіряє інформацію на предмет наявності ознак дезінформації

Звертається до суду із позовами про спростування та надання права на відповідь щодо дезінформації

Звертається до правоохоронних органів у випадку наявності ознак кримінального правопорушення

*Ключові повноваження

Інструменти Уповноваженого

Право на відповідь

Якщо поширена інформація не повна, Уповноважений звертається з вимогою розмістити відповідь на інформацію

Вимога про спростування

Якщо поширена інформація є дезінформацією, Уповноважений звертається з вимогою спростувати та обмежити доступ до цієї інформації

Вимога задоволено?

Так

Ні

Вимога задоволено?

Ні

Так

Звернення до суду

Виклик #2

Низький рівень медіаграмотності українців. За результатами дослідження USAID-Internews «Ставлення населення до ЗМІ та споживання різних типів медіа у 2019» тільки 11% серед тих, хто обізнаний про існування дезінформації, зуміли відрізнити достовірну інформацію від дезінформації».

Відповідь на виклик #2

Обов'язкове навчання основам
медіаграмотності у школах, вищих
навчальних закладах, при підвищенні
кваліфікації держслужбовців тощо

Відповідь на виклик #2

Індекс довіри

Спеціальний «знак якості», що підтверджує дотримання медіа принципів журналістської етики та вимог щодо перевірки інформації

Індекс довіри

Може бути присвоєно **будь-якому медіа після перевірки, що проводиться на підставі його добровільного звернення до однієї з незалежних організацій, що мають відповідну компетенцію та досвід і відповідають критеріям, встановленим Уповноваженим з питань інформації.**

Критерії для присвоєння Індексу довіри розробляються Уповноваженим з питань інформації.

Якщо Індекс довіри отримано зареєстрованим медіа, **державна компенсує витрати медіа на послуги з перевірки.**

Тільки медіа, які отримали Індекс довіри мають право використовувати його знак.

Виклик #3

Неможливість ідентифікувати особу,
яка розповсюджує масову інформацію.

Про кого це

ПОШИРЮВАЧ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ – фізична або юридична особа, в тому числі суб'єкт у сфері медіа, що створює або збирає і поширює масову інформацію. **Масова інформація** – будь-яка інформація, що є доступною для необмеженого чи невизначеного кола осіб або до якої можливо отримати доступ будь-якій особі з будь-якого місця і у будь-який час за власним вибором, в тому числі за згодою чи дозволом поширювача такої інформації

Відповідь на виклик #3

Поширювачі масової інформації **зобов'язані розміщувати власні ідентифікаційні дані** у доступному для отримувачів інформації місці (на головній сторінці власного веб-сайту або на початку власної веб-сторінки, в розділі з інформацією про власника облікового запису на платформі спільного доступу до інформації чи в сервісах обміну миттєвими повідомленнями, в інших доступних для отримувача інформації місцях)

Постачальники послуг хостингу, провайдери платформ спільного доступу до інформації та провайдери сервісів обміну миттєвими повідомленнями, за допомогою яких можливе поширення масової інформації на території України зобов'язані:

- 1. мати представництво або дочірню компанію в Україні;**
- 2. розміщувати власні ідентифікаційні дані, передбачені цією статтею**

Виклик #4

Статус журналіста знецінюється. Порушення норм професійної етики та принципів відповідальної журналістики не тягне за собою відповідальності і не несе репутаційних ризиків.

Відповідь на виклик #4

Журналістське самоврядування

Сприяння створенню організації журналістського самоврядування, яка буде слідкувати за дотриманням професійної етики та стандартів

Журналістське самоврядування

Організація журналістського самоврядування

Єдина прес-карта самоврядної організації, яка визнається державою як підтвердження професійного статусу журналіста

Статус професійного журналіста надається за умови дотримання Кодексу професійної етики. За порушення передбачене призупинення чи припинення статусу професійного журналіста

Самоврядна організація розробляє та затверджує Кодекс професійної етики журналістів.

Держава

Розширення кола осіб у статтях про перешкодження, напад, пошкодження майна професійного журналіста на оператора

Особливий порядок вчинення слідчих дій, та пред'явлення підозри професійному журналісту за участі самоврядної організації

Безкоштовна правова допомога у кримінальних справах, пов'язаних із професійною діяльністю

Фізична охорона журналіста та членів його сім'ї у випадку загрози їх життю та здоров'ю

Журналістське самоврядування

Створення Асоціації. Установчі збори

У законі визначається перелік організацій, які направляють по 3 своїх представника для участі в установчих зборах:

- ГО "Національна асоціація медіа"
- Асоціація "Індустріальний телевізійний комітет"
- Українська Асоціація медіа-бізнесу
- АТ "Національна суспільна телерадіокомпанія України"
- ГО "Комісія з журналістської етики"
- Національна спілка журналістів України
- Підприємства, що входять до системи державного іномовлення

Журналістське самоврядування

Створення Асоціації. Установчі збори

На установчих зборах затверджується Статут, утворюються Рада Асоціації та Комітет професійної етики, які починають працювати та приймати журналістів до членів Асоціації.

Після формування репрезентативної кількості представників від кожного регіону проводиться з'їзд, який формує нові органи самоврядування.

Виклик #5

У чинному законодавстві України відсутня відповідальність за поширення дезінформації.

Відповідь на виклик #5

Встановлення адміністративної відповідальності
за розповсюдження дезінформації, порушення правил
спростування, надання відповіді та вимог прозорості
та **встановлення кримінальної відповідальності**
за системне та умисне масове розповсюдження дезінформації

Адміністративна відповідальність

! Штрафи застосовуються виключно судом, за умови задоволення заяви Уповноваженого

Поширення дезінформації, за умови добровільного спростування, у порядку визначеному цим Законом, починаючи з третього факту порушення протягом одного року, тягне за собою накладення штрафу у розмірі 1 000 МЗП за кожен випадок порушення

Поширення дезінформації, за відсутності добровільного спростування, у порядку визначеному цим Законом – тягне за собою накладення штрафу у розмірі 2 000 МЗП за кожен випадок поширення дезінформації

Адміністративна відповідальність

! Штрафи застосовуються виключно судом, за умови задоволення заяви Уповноваженого

Нерозміщення
або несвоєчасне
розміщення відповіді
щодо дезінформації
за заявою
Уповноваженого -
штраф у розмірі
20 МЗП за кожен
випадок порушення

Розміщення
суб'єктом у сфері
медіа індексу
довіри за
відсутності
інформації про
надання індексу
на веб-сайті
Уповноваженого -
штраф у розмірі
20 МЗП

Зміна адреси
розміщення
матеріалу, щодо
якого подану заяву
Уповноваженого,
або незбереження
запису або
примірника
матеріалу - штраф
у розмірі 5 МЗП
за кожен випадок
порушення

Ненадання
у встановлений
цим Законом строк
відповіді на заяву
чи запит
Уповноваженого -
штраф у розмірі
5 МЗП за кожен
випадок порушення

Кримінальна відповідальність

! Положення діє до відновлення повного контролю над територією України

1. Систематичне умисне масове розповсюдження завідомо недостовірних повідомлень про факти, події або явища, що становить загрозу національній безпеці, громадській безпеці, територіальній цілісності, суверенітету, обороноздатності України, права українського народу на самовизначення, життя та здоров'я громадян, стану довкілля у період відсутності повного контролю України за державним кордоном України – карається штрафом від 5 000 до 10 000 НМДГ або виправними роботами* від 1 до 2 років.

*Покарання у виді виправних робіт встановлюється на строк від шести місяців до двох років і відбувається за місцем роботи засудженого. Із суми заробітку засудженого до виправних робіт провадиться відрахування в доход держави у розмірі, встановленому вироком суду, в межах від десяти до двадцяти відсотків

Кримінальна відповідальність

2. Дії передбачені частиною першою вчинені з використанням комп'ютерних програм, призначених для автоматичного масового розповсюдження інформації (ботів), або спеціально організованої системи (групи) облікових записів або користувачів інформаційних послуг або засобів умисного фальшування (підробки) джерел інформації – карається позбавленням волі на строк від 2 до 5 років

3. Фінансування дій, передбачених частиною першою або другою цієї статті – карається позбавленням волі на строк від 3 до 5 років

Кримінальна відповідальність

4. Дії, передбачені частинами першою-третьою цієї статті, вчинені повторно або організованою групою осіб, або якщо вони призвели до тяжких наслідків чи спричинили матеріальну шкоду у великому розмірі, караються позбавленням волі строком від 5 до 7 років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

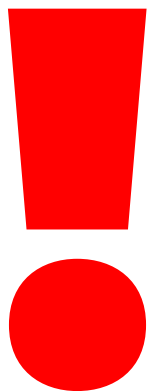
Примітка 1. Масовим розповсюдженням інформації або розповсюдження за допомогою засобів розповсюдження масової інформації є поширення інформації через медіа або інші засоби з доступом для необмеженого чи невизначеного кола осіб або з можливістю одержання доступу будь-якій особі з будь-якого місця і у будь-який час за власним вибором, в тому числі за згодою чи дозволом відповідного поширювача масової інформації.

2. Систематичним є вчинення дій більше ніж тричі протягом одного року

3. У статті 114-2 цього Кодексу матеріальна шкода вважається завданою у великому розмірі - якщо її розмір у двісті і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

Захист від зловживань

Запровадження обов'язкового касаційного перегляду та обов'язкового звернення касаційного суду за попереднім висновком до ЄСПЛ

Звільнення від відповідальності

Поширювач масової інформації **при поширенні інформації, отриманої з офіційних джерел** (інформація органів державної влади, органів місцевого самоврядування, звіти, стенограми тощо), не зобов'язаний перевіряти її достовірність та не несе відповідальності в разі її спростування.

Поширювач масової інформації, який поширює інформацію, отриману з офіційних джерел, **зобов'язаний робити посилання на таке джерело.**

Q&A

Міністерство культури,
молоді та спорту України